2027

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

VİDEO DERS HEDİYELİ

MEB-AGS ÖABT

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLİĞİ

KONU ANLATIMLI

ÖABT KONU DAĞILIMINA UYGUN

SINAV SORU TİPLERİNE YÖNELİK

KAVRAMSAL ANLATIM

Video derslere ve kitabın baskı tarihinden sonraki güncellemelere erişebilmek için QR kodu okutunuz.

PEGEM AKADEMİ

PEGEM AKADEMİ

KOMİSYON

ÖABT ÖĞRETMENLİK ALAN BİLGİSİ ÖZEL EĞİTİM ALANI KONU ANLATIMLI

ISBN 978-625-8844-78-8

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: 2026, Ankara

Yayın - Proje: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Arzu Orhan Kaya

Kapak Tasarım: Pegem

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahâllesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahâlle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahâlle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Detaylı anlatım için QR kodu okutunuz.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

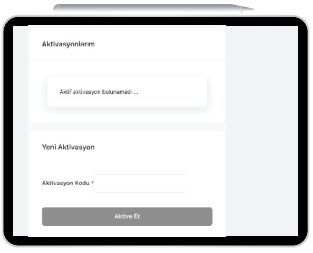

2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **“Aktivasyonlarım”** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

Yırtmayınız Kazıyınız

3. Adım Ürünlerim

“Hibrit Kitap” sekmesinden kitabınızın konu anlatımına ve video derslere,
“Ölçme İstasyonu” sekmesinden konu sonu testlerine erişim sağlayabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2027 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

Alan Bilgisi

Zihin Yetersizliği 1
Otizm Spektrum Bozukluğu 11
Zihin Yetersizliği Otizm Spektrum Bozukluğu Test 21
Özel Öğrenme Güçlüğü 33
Özel Yetenek 42
Özel Öğrenme Güçlüğü - Özel Yetenek Test 50
İşitme Yetersizliği 62
Görme Yetersizliği 74
İşitme Yetersizliği - Görme Yetersizliği Test 84
Erken Çocuklukta Özel Eğitim 98
Erken Çocuklukta Özel Eğitim Test 105
Uygulamalı Davranış Analizi 117
Uygulamalı Davranış Analizi Test 131
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları 144
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları Test 148
Özel Eğitimde Değerlendirme 160
Özel Eğitimde Değerlendirme Test 177
Dil ve İletişim Becerilerinin Desteklenmesi 189
Dil ve İletişim Becerilerinin Desteklenmesi Test 201
Özel Eğitim Politikaları Yasal Düzenlemeler 214
Özel Eğitim Politikaları Yasal Düzenlemeler Test 220

Alan Eğitimi

Özel Eğitim Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 232
Özel Eğitim Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Test 245
Okuma Yazma Öğretimi 254
Okuma Yazma Öğretimi Test 329
Fen ve Sosyal Bilgiler Öğretimi 337
Fen ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Test 356
Matematik Öğretimi 365
Matematik Öğretimi Test 385
Sanatsal Becerilerin Öğretimi 393
Sanatsal Becerilerin Öğretimi Test 410
Özel Eğitimde Fiziksel Eğitim ve Spor 419
Özel Eğitimde Fiziksel Eğitim ve Spor Test 425
Özel Eğitimde Sosyal Uyum Becerilerinin Öğretimi 433
Özel Eğitimde Sosyal Uyum Becerilerinin Öğretimi Test 449
Özel Eğitimde Türkçe Öğretimi 459
Özel Eğitimde Türkçe Öğretimi Test 477
Özel Eğitimde Oyun ve Müzik Eğitimi 485
Özel Eğitimde Oyun ve Müzik Eğitimi Test 497
Özel Eğitimde Aile ve Aile Eğitimi 506
Özel Eğitimde Aile ve Aile Eğitimi Test 516

ALAN BİLGİSİ

ZİHİN YETERSİZLİĞİ

1. Kavramsal Çerçeve ve DSM-5 ve AAIDD Tanı Kriterleri

Not: Yukarıda verilen tanı kriterleri DSM -5 tanı el kitabına göre hazırlanmıştır. Ancak AAIDD (Amerikan Zihinsel ve Gelişimsel Yetersizlikler Birliği) güncellemeleri ve tanı kriterlerine göre belirtilerin 22 yaş öncesinde ortaya çıkmış olması gerekmektedir.

Yeni değerlendirme modelinde "Zeka Geriliği" terimi tamamen terk edilmiş ve yerine **"Entellektüel Yetersizlik (Zihinsel Gelişimsel Bozukluk)"** terimini getirilmiştir. Tanı konulabilmesi için şu üç kriterin eş zamanlı karşılanması şarttır:

- **Kriter A (Zihinsel İşlevler):** Muhakeme, problem çözme, planlama, soyut düşünme, yargılama, akademik öğrenme ve deneyimlerden öğrenme gibi zihinsel işlevlerde eksiklikler olmalıdır.
- **Kriter B (Uyumsal İşlevsellik):** Bireyin kişisel bağımsızlık ve sosyal sorumluluk için gelişimsel ve sosyokültürel standartları karşılayamamasıdır. Bu eksiklik; iletişim, sosyal katılım ve bağımsız yaşam gibi alanlarda işlevselliği sınırlar.
- **Kriter C (Başlangıç):** Zihinsel ve uyumsal eksikliklerin **gelişimsel dönem (18 yaş öncesi)** içerisinde başlamış olması gerekir.

Amerikan Zihinsel ve Gelişimsel Yetersizlikler Birliği((AAIDD) Zihin Yetersizliği Temel Tanılama Kriterleri

Tanılama Ölçütü	Standart Eşik Değer	Kapsam ve Klinik Açıklama
Zihinsel İşlevlerde Belirgin Sınırlılık	Standart zekâ testlerinde ortalamanın en az 2 standart sapma altı (Yaklaşık 70 - 75 IQ ve altı)	Öğrenme, akıl yürütme, problem çözme, soyut düşünme, planlama ve akademik öğrenme gibi genel zihinsel kapasitedeki sınırlılıkları ifade eder. Testin standart ölçme hatası dikkate alınır.
Uyumsal Davranışlarda Belirgin Sınırlılık	Standardize uyumsal davranış ölçeklerinde kavramsal, sosyal veya pratik alanların en az birinde (ya da toplam puanda) ortalamanın en az 2 standart sapma altı	Bireyin günlük yaşamını bağımsız sürdürebilmesi ve çevresel taleplere uyum sağlayabilmesi için gereken beceri alanlarındaki yetersizlikleri kapsar.
Gelişimsel Dönemde Ortaya Çıkma	22 yaş öncesi	Zihinsel ve uyumsal sınırlılıkların yetişkinlikte kaza veya travma sonucu değil; doğum öncesi, doğum sırası veya gelişimsel büyüme evresinde başlamış olması şartıdır.

2. IQ Puan Aralıklarına Göre Zihin Yetersizliği Kategorileri

Zihin yetersizliği, geleneksel olarak IQ (Zekâ Katsayısı) puanlarına göre sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırma, bireyin bilişsel kapasitesini ve ihtiyaç duyduğu destek düzeyini belirlemek için bir temel oluşturur.

IQ puan aralıklarına göre zihin yetersizliği kategorileri:

1. Hafif Düzey Zihin Yetersizliği (IQ: 50-55 ile yaklaşık 70 arası)

Bu grup, zihin yetersizliği tanısı alan bireylerin yaklaşık %85'ini oluşturur.

- **Eğitim:** İlkokul düzeyinde akademik becerileri (okuma, yazma, temel matematik) edinebilirler. Bu nedenle **"eğitilebilir"** olarak da adlandırılırlar.
- **Soyal gelişim:** Akranlarıyla iletişim kurabilirler ancak sosyal ipuçlarını anlamlandırmada ve karmaşık muhakeme süreçlerinde zorluk yaşayabilirler.
- **Bağımsız Yaşam:** Yetişkinlik döneminde uygun destek ve mesleki eğitimle yarı-bağımsız veya bağımsız bir yaşam sürebilir, basit işlerde çalışabilirler.

2. Orta Düzey Zihin Yetersizliği (IQ: 35-40 ile 50-55 arası)

Bu gruptaki bireyler, temel akademik becerilerden ziyade öz bakım ve günlük yaşam becerilerine odaklanan bir eğitime ihtiyaç duyarlar.

- **Eğitim:** Temel okuma-yazma becerilerini sınırlı düzeyde öğrenebilirler. **"Öğretilebilir"** kategorisinde değerlendirilirler.
- **Sosyal Gelişim:** İletişim becerileri gelişmiştir ancak sosyal normları anlamada rehberliğe ihtiyaç duyarlar.
- **Bağımsız Yaşam:** Genellikle korumalı iş yerlerinde çalışabilir ve denetimli yerleşim birimlerinde yaşamlarını sürdürebilirler.

3. Ağır Düzey Zihin Yetersizliği (IQ: 20-25 ile 35-40 arası)

Bu düzeydeki bireylerin gelişimi, okul öncesi dönemden itibaren belirgin bir şekilde geriden gelir.

- **Eğitim:** Akademik becerilerden ziyade temel öz bakım becerilerinin (yemek yeme, giyinme, tuvalet kontrolü) kazandırılması hedeflenir.
- **İletişim:** Konuşma becerileri oldukça sınırlıdır; genellikle tek kelimeler veya basit işaretlerle iletişim kurarlar.
- **Destek İhtiyacı:** Yaşam boyu sürecek olan yoğun ve sürekli bir bakıma ve denetime ihtiyaç duyarlar.

4. Çok Ağır Düzey Zihin Yetersizliği (IQ: 20-25'in altı)

Bu grup, zihin yetersizliği olan popülasyonun çok küçük bir kısmını kapsar.

- **Fiziksel Durum:** Genellikle eşlik eden ağır nörolojik ve motor bozukluklar mevcuttur.
- **İletişim:** Sözel iletişim çok nadirdir; ihtiyaçlarını genellikle sesler veya vücut hareketleriyle belirtirler.
- **Bağımsız Yaşam:** Öz bakım becerilerinde bile tamamen başkalarına bağımlıdırlar ve tıbbi destek gerektiren sürekli bir bakım altında olmaları gerekir.

Zihin Yetersizliği IQ Dağılım Tablosu

Kategori	IQ Puan Aralığı	Toplumdaki Oranı (Tanılılar Arası)	Destek Düzeyi
Hafif	50-70	%85	Aralıklı/Sınırlı
Orta	35-50	%10	Sınırlı/Yoğun
Ağır	20-35	%3-4	Yaygın/Sürekli
Çok Ağır	20 ve altı	%1-2	Tam Bağımlı/Sürekli

3. Ağırlık Düzeyleri: IQ Puanından Uyumsal Alanlara Geçiş

DSM-5'e göre yetersizliğin derecesi artık IQ puanına göre değil, üç ana alandaki **Uyumsal İşlevselliğe** göre belirlenir. Bu, öğretmenin BEP'i hangi alan üzerine kuracağını belirler:

1. **Kavramsal Alan (Akademik):** Bellek, dil, okuma-yazma, matematiksel akıl yürütme ve zaman kavramlarını içerir.

- *Hafif Düzey:* Soyut düşünme ve stratejik planlamada destek gerekir.

2. **Sosyal Alan:** Başkalarının düşüncelerini/duygularını fark etme, empati, iletişim becerileri ve dostluk kurma yetisini içerir.

- *Orta Düzey:* Sosyal ipuçlarını anlamada belirgin farklar vardır, iletişimde somut ifadeler baskındır.

3. **Pratik Alan:** Öz bakım, iş sorumlulukları, para yönetimi, boş zaman etkinlikleri ve davranış yönetimi.

- *Ağır Düzey:* Tüm günlük yaşam aktiviteleri için sürekli destek ve denetim gerekir.

4. Yaygın Görülen Sendromlar ve Eğitimsel Stratejiler

Down Sendromu

- *Özellik:* Hipotoni (kas gevşekliği), güçlü görsel bellek, taklit yeteneği.
- *Strateji:* "Görsel Destekli Eğitim" esastır. İşitsel yönergeler kısa ve somut olmalıdır.

Fragile X Sendromu:

- *Özellik:* Hiperaktivite, sosyal kaygı, göz temasından kaçınma ve dokunsal savunma.
- *Strateji:* Sınıf ortamı sade (az uyaranlı) olmalı, çocuk doğrudan göz teması için zorlanmamalıdır.

Williams Sendromu:

- *Özellik:* "Elf" yüz hatları, aşırı sosyal olma ve ileri sözel dil becerisi
- *Strateji:* Çocuğun akıcı konuşması, anladığı anlamına gelmeyebilir. Anlamsal derinliği kontrol eden sorular sorulmalıdır.

5. Zihin Yetersizliği Olan Bireylere Sunulan Destek Türleri

Özel eğitimde zihin yetersizliği olan bireylerin sınıflandırılmasında, IQ puanlarından ziyade bireyin toplumsal yaşama katılımı için ihtiyaç duyduğu **destek türleri ve yoğunluğu** modern yaklaşımın temelini oluşturur. Bu yaklaşım, bireyin "ne yapamadığına" değil, bağımsızlaşması için "neye ihtiyaç duyduğuna" odaklanır.

Aşağıda, destek düzeylerine göre yapılan sınıflandırma ayrıntılandırılmıştır:

1. Aralıklı Destek

Bireyin her zaman desteğe ihtiyaç duymadığı, sadece belirli zamanlarda veya geçiş dönemlerinde yardıma gereksinim duyduğu düzeydir.

- Destek "ihtiyaç duyulduğunda" verilir.
- İş kaybı, sağlık krizi veya yeni bir ortama uyum sağlama gibi durumlarda devreye girer.

Örnek: Hafif düzey zihin yetersizliği olan bir bireyin, sadece vergi beyannamesi doldururken veya hastaneye yatış sürecinde rehberlik alması.

2. Sınırlı Destek

Bireyin belirli bir zaman dilimi boyunca, tutarlı ve yoğun bir şekilde desteğe ihtiyaç duyduğu düzeydir.

- Destek aralıklı değildir; belirli alanlarda sürekli bir rehberlik gerektirir ancak "yoğun destek" kadar personel sayısı gerektirmez.
- Okuldan işe geçiş süreci veya belirli bir mesleki becerinin öğretilmesi.

Örnek: Bir bireyin iş yerindeki görevlerini öğrenene kadar 6 ay boyunca bir iş koçuyla çalışması.

3. Yoğun Destek

Bireyin en az bir veya birkaç yaşam alanında (ev, okul, iş) her gün ve düzenli olarak desteğe ihtiyaç duyduğu düzeydir.

- Zaman sınırlaması yoktur; destek süreklidir ve uzun vadelidir.
- İletişim, öz bakım ve sosyal etkileşim alanlarındaki günlük rutinler.

Örnek: Orta veya ağır düzey zihin yetersizliği olan bir bireyin, her gün öz bakım (giyinme, temizlik) ve ulaşım konularında bir yardımcıya ihtiyaç duyması.

4. Yaygın / Sürekli Destek

Bireyin tüm yaşam alanlarında, günün her saatinde ve çok yüksek yoğunlukta desteğe ihtiyaç duyduğu düzeydir.

- Genellikle hayati önem taşır; daha fazla personel ve karmaşık müdahaleler gerektirir.
- Temel yaşam fonksiyonlarının sürdürülmesi ve sürekli tıbbi/fiziksel denetim.

Örnek: Çok ağır düzey zihin yetersizliği ile birlikte ağır motor bozukluğu olan bir bireyin beslenme, hareket ve güvenlik için 24 saat kesintisiz gözetim altında tutulması.

Destek Türleri ve Yoğunluk Tablosu

Destek Düzeyi	Sıklık	Süre	Yoğunluk
Aralıklı	Düşük (Sadece gerektiğinde)	Kısa süreli	Düşük
Sınırlı	Düzenli (Belirli alanlarda)	Zaman sınırlı (Örn: 1 yıl)	Orta
Yoğun	Her gün (Düzenli)	Uzun vadeli / Sürekli	Yüksek
Yaygın	Sürekli (7/24)	Ömür boyu	Çok Yüksek (Hayati)

6. Eğitsel Değerlendirme ve İşlevsel Müfredat Tasarımı

Değerlendirme süreci, DSM-5'e uygun olarak çocuğun "gerçek yaşamda ne yapabildiğine" odaklanır.

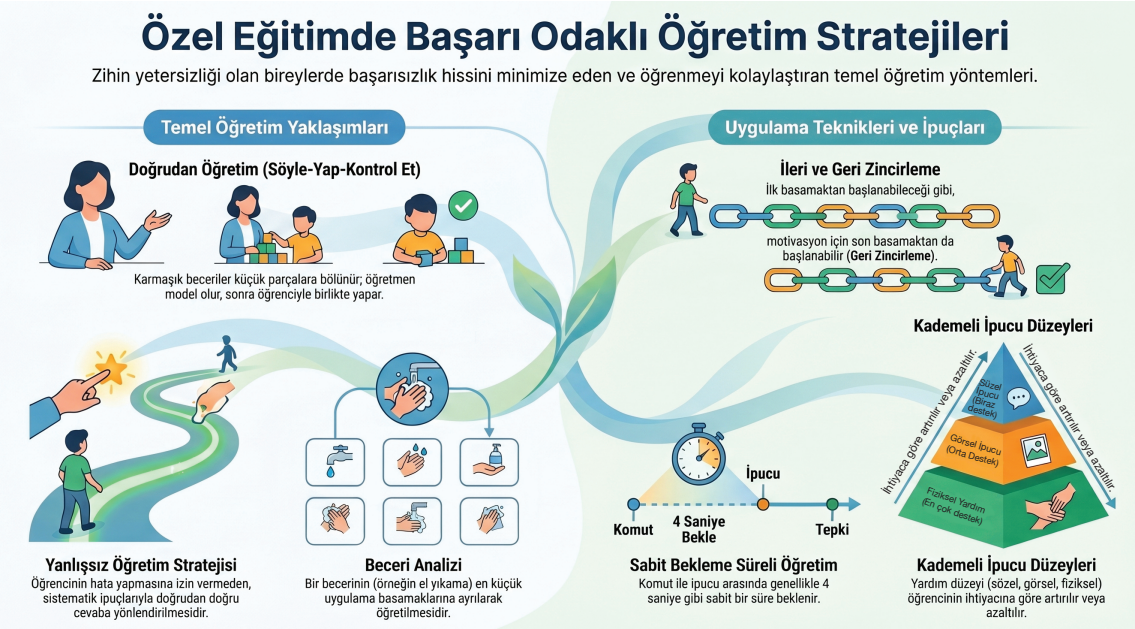
İşlevsel Akademik Beceriler: Öğretilecek becerinin toplumda bağımsızlığı artırması gerekir.

***Örnek*:** Okuma dersinde pamuk prenses yerine "hastane, polis, giriş, dur" gibi **hayatta kalma kelimeleri** öğretilir.

Ekolojik Envanter: Çocuğun evden okula, okuldan markete kadar olan tüm sosyal ekosistemi analiz edilir. Bu alanlarda ihtiyaç duyduğu beceriler BEP'in ana gövdesini oluşturur.

Geçiş Becerileri: İlkokuldan ortaokula veya okuldan iş hayatına geçişte gereken beceriler (örn: otobüs kartı kullanma) müfredatın bir parçasıdır.

7. Öğretim Stratejileri ve Yanlışsız Öğretim Yöntemleri

Zihin yetersizliği olan bireylerde başarısızlık hissi öğrenmeyi engeller. Bu yüzden "hata" payını minimize eden yöntemler esastır.

Doğrudan Öğretim (Açık Anlatım): Karmaşık akademik becerilerin küçük parçalara bölünerek; önce öğretmenin model olduğu, sonra birlikte yapıldığı ve en son öğrencinin bağımsız yaptığı süreçtir (Söyle-Yap-Kontrol Et).

Yanlışsız Öğretim Yöntemleri: Öğrencinin hata yapmasına fırsat vermeden, sistematik ipuçlarıyla doğru cevaba yönlendirilmesidir.

- **Sabit Bekleme Süreli Öğretim:** İpucu ile komut arasında sabit bir süre (örneğin 4 saniye) beklenir.
- **İpucunun Giderek Artırılması/Azaltılması:** Yardım düzeyinin (sözel, görsel, fiziksel) ihtiyaca göre ayarlanması.

Beceri Analizi ve Zincirleme: Bir becerinin (örneğin elleri yıkama) en küçük basamaklarına ayrılmasıdır.

- *İleri Zincirleme:* İlk basamaktan başlanır.
- *Geri Zincirleme:* Son basamaktan başlanır.

Beceri Analizi: Elleri Yıkama

- Musluğu açar.
- Elleri ıslatır.
- Sabunu alır.
- Elleri sabunla köpürtür/ovalar.
- Sabunu yerine koyar.
- Elleri durular.
- Musluğu kapatır.
- Havluyu alır.
- Elleri kurular.
- Havluyu yerine asar.